

Talvihoidon varautumissuunnitelma

Hyväksytty Yltk 3.12.2013

Helsingin kaupungin rakennusvirasto 22.11.2013

22.11.2013

Sisällysluettelo

1	VARAUTUMINEN TALVIKAUTEEN	4
1.1	Varautumisen jatkuva prosessi	4
1.2	Talvihoitoon varautumisen tehtävät, ToDo-lista	5
1.3	Kaupungin sisäinen tiedottaminen	7
2	VARAUTUMINEN RUNSAASEEN LUMENTULOON	8
2.1	Lumenpaksuuden seuraaminen ja erityistoimien käynnistäminen	8
2.2	Erytistöimien johtaminen ja viestintä	9
2.3	Erytistöt poikkeuksellisessa lumitilanteessa	9
2.3.1	Erytistöimien kohdistus	9
2.3.2	Pysäköintijärjestelyt ja pysäköintikieltojen asettaminen	9
2.3.3	Siirtokehotukset ja ajoneuvojen siirto	10
2.3.4	Lumen auraus ja poistaminen	10
2.3.5	Ylityöt ja lisäresurssit	10

Liitteet

Liitteiden tuoreimmat versiot sijaitsevat Helsingin kaupungin rakennusviraston intrasivuilla *Työn tuki* – välilehdellä.

1. ToDo-lista 2013: tehtävät ja vastuuhenkilöt sekä tulosten sisäinen jakelu
2. Lumenvastaanottopaikat, aukioloajat (lista ja kartta)
3. Yleisten alueiden ja tonttien käyttö lumen säilytykseen (ohje, lista, kartat)
4. Osittain aurattavat kadut
5. Ulkoisen tiedottamisen suunnitelma
6. Talviaikaiset pysäköintijärjestelyt sekä lisäpysäköintipaikat (lista ja kartta)
7. Talvihoidon tuotannon ja valvonnan vastuuhenkilöt alueittain sekä vastuualuekartta

22.11.2013

Johdanto

Helsingissä on tilaaja-tuottaja -organisaatio, jossa rakennusvirasto toimii talvihoidon tilaajana ja määrittää toiminnalliset laatuvaatimukset. Urakoitsijat, kaupungin sisäinen tuottaja (Stara) ja yksityiset urakoitsijat, vastaavat laatuvaatimusten täyttämisestä. Tässä suunnitelmassa kuvataan, miten rakennusvirasto varautuu talvikauteen niin, että laatuvaatimukset täyttyvät ensilumista lähtien. Suunnitelman toisessa osassa kuvataan varautuminen poikkeavan runsaaseen lumentuloon.

Urakoitsijat seuraavat sääennusteita ja ovat varautuneet mitoitetuilla resurssein tekemään normaaleja hoitotoimenpiteitä kaikkina vuorokauden aikoina. Toiminnallisissa laatuvaatimuksissa lumenpaksuuden ylittäessä raja-arvon on auraus aloitettava ja alue tulee olla aurattuna vaatimuksissa asetettuina talvihoitoluokituksen mukaisina toimenpideaikoina. Vaatimus pätee kertaluonteisiin normaaleihin lumisateisiin.

Jatkuvissa tai erittäin runsaissa lumisateissa vaatimukseen ei ole mahdollisuutta ylittää koko verkon osalta, jolloin etenkin viimeisinä aurattavilla asuntokatujen ajoradoilla on sallittava poikkeamaa toimenpideajoissa. Pääliikennekadut sekä tärkeimmät työmatkaliikennettä palvelevat jalkakäytävät ja polkupyörävyylät pyritään kuitenkin auraamaan jatkuvissakin lumisateissa päivittäin.

22.11.2013

1 VARAUTUMINEN TALVIKAUTEEN

1.1 Varautumisen jatkuva prosessi

Talvihoidon laatuvaatimusten täyttyminen ensilumista lähtien edellyttää lukuisia vuosittaisia tehtäviä, jotka on kuvattu tarkemmin kohdassa 1.2. Tehtävien suorittaminen vuosittain ajallaan varmistetaan talvihoitoon varautumisen ToDo-listalla. Listalla on kunkin tehtävän kuvaus, vastuuhenkilö ja ajankohta, johon mennessä tehtävä on suoritettava. Vastuuhenkilö kuittaa tehtävän suoritetuksi ja tekee tulosten tarvittavan jakelun kohdan 1.3 mukaisesti.

ToDo-lista sijaitsee kaupungin sisäisen verkon kansiossa. Samassa kansiossa ovat nähtävissä ja/tai tulostettavissa tehtävien jatkuvasti ajan tasalla olevat tulokset ja talvihoidon varautumissuunnitelman viimeisin versio.

Kuva 1. Talvikauteen varautumisen jatkuva prosessi

22.11.2013

1.2 Talvihoitoon varautumisen tehtävät ja ToDo-lista

Ennen talvikauden alkua tarkastetaan urakoitsijoiden talvihoidon tarkennetut työsuunnitelmat resursseineen ja varallaolojärjestelmät yleensä ja erityisoloissa. Virallisten lumen vastaanottopaikkojen sekä niiden varapaikkojen toimintavarmuus ja – mahdollisuus sekä aukioloajat tarkastetaan.

Koska Rakennusviraston tavoitteena on vähentää lumen kuljetusta ja siten tehostaa talvihoitotöitä, lunta pyritään säilyttämään lähialueilla, jollei säilyttämisestä ei ole haittaa. Ennen talvikauden alkua selvitetään yleisten alueiden ja rakentamattomien tonttien käyttö lumen säilytykseen. Lunta voidaan säilyttää myös katualueilla, mikäli se ei haittaa merkittävästi kadun käyttöä. Kyseiset kadut, yleensä katuosat, esitetään varautumissuunnitelmassa osittain talvikunnossa pidettäväksi kaduiksi ja tuodaan varautumissuunnitelman yhteydessä lautakunnalle päätettäväksi. Kadut arvioidaan vuosittain jatkuvana prosessina.

Ulkoisen viestinnän suunnitelmassa esitetään, miten talvikauden aikana viestitään asukkaita ja mediaa ajankohtaisista asioista. Rakennusviraston internet-sivuille luodaan verkkosivu, johon kootaan lumeen liittyvät käytännöt, vastuut, palautemahdollisuus ja sähköiset palvelut. Talven kuluessa näistä asioista viestitään mediatiedotteilla ja Twitterissä.

Talviaikaiset laajamittaiset katujen pysäköintijärjestelyt valmistellaan yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston ja urakoitsijoiden kanssa. Lisäksi kartoitetaan asukaspysäköintiin tarkoitetut lisäpysäköintipaikat ja autohotellien käyttömahdollisuudet. Toimintamallin soveltuvuus kaduille harkitaan edellisten vuosien kokemusten perusteella.

Ennen talvikautta varmistetaan lumitilanteen seurannan edellytykset Ilmatieteenlaitoksen kanssa ja talven aikana lumitilannetta seurataan jatkuvasti. Katukoordinaattori on vastuussa lumitilanteen seuraamisesta ja kutsuu koolle keliennusteiden ja lumenpaksuuden raja-arvon täytyessä erityistoimien käynnistämisestä päättävän ryhmän.

Syksyllä talvikauden lähestyessä aloitetaan talvihoidon tilaajien ja toimistopäällikön kesken viikkopalaverit, joissa käydään läpi talveen varautumista ja seurataan ToDo-listan tehtävien etenemistä. Talven alkaessa palaveriinkin otetaan mukaan valvojat, ja palaverien seurataan talvitöiden etenemistä, talvihoidon laatua ja lumitilanteen kehittymistä.

Talven aikana kaikki palautteet sekä sähköpostit että puhelut ohjataan rakennusviraston asiakaspalveluun. Asiakaspalvelussa palautteet tallennetaan ASPA -järjestelmään. Urakoitsijat vastaanottavat palautteet järjestelmän kautta ja työt suoritetaan prioriteettijärjestyksessä. Talvihoidon tilaajat kokeilevat talven 2013 aikana puhelinajan toimivuutta asiakaspalvelussa.

Talvihoidon varautumisen ToDo-lista sijaitsee kaupungin sisäisen verkon kansiossa. Vastuuhenkilöt kuittaavat tehtävän suorituksen ja jakavat tulokset luvun 1.3 mukaan yhteistyötahoille.

22.11.2013

Taulukko 1. Talvihoitoon varautumisen ToDo-listan tehtävät

Tehtävä	DL	Vastuuhenkilö (yhteistyötaho)
1. Tarkistetaan urakoitsijoiden suunnitelmat Urakoitsijoilta edellytetään urakka-asiakirjojen mukaisesti ennen talvikauden alkua: talvihoidon tarkennettu työsuunnitelma, resurssit yleensä ja erityisoloissa, päivystys ja varallaolo, valmius sähköisen työmaapäiväkirjan käyttöön	1.10.	Ylläpitoinsinöörit (Stara, urakoitsijat)
2. Lumenvastaanottopaikat, aukioloajat (lista ja kartta) Viralliset lumenvastaanottopaikat toimivat ensisijaisina läjityspaikkoina. Kullakin virallisella lumenvastaanottopaikalla on tätä paikkaa palvelevat varapaikat, jotka luetellaan tärkeysjärjestyksessä. Varapaikat pyritään pitämään ensisijaisesti kaupungin omien lumien vastaanottoon, jotta kiinteistöt voivat viedä lunta vain virallisille paikoille.	15.10.	Toimistoinsinööri / ylläpitoinsinööri (Stara)
3. Yleisten alueiden ja tonttien käyttö lumen säilytykseen Lunta voidaan säilyttää alueilla, joilla siitä ei ole haittaa.	15.9.	Ylläpitoinsinöörit (KV, LIV, PAO)
4. Osittain aurattavat kadut, listan päivitys Lunta voidaan säilyttää katualueilla, mikäli se ei haittaa merkittävästi kadun käyttöä. Uudet katualueet, joilla lunta voidaan säilyttää, arvioidaan jatkuvana prosessina ja sen pohjalta laaditaan päätösesitys lautakunnalle.	15.9.	Ylläpitoinsinööri (KSV/LSO)
5. Ulkoisen viestinnän suunnitelma Verkkosivuille luodaan sivu, johon kootaan lumeen liittyvät käytännöt, vastuut, palautemahdollisuus ja sähköiset palvelut. Talven kuluessa näistä asioista viestitään mediatiedotteilla ja Twitterissä. Auto pois auran alta –palvelun markkinointi asukaspysäköintitunnuksen omistajille. Erityistoimien viestintä	15.10.	Viestintäyksikkö/tiedottaja ja ylläpitoinsinööri PAO/ Asiakaspalvelu- päällikkö, apuna tiedottaja ja ylläpitoinsinööri Erityistoimien johtoryhmän viestintähenkilö
6. Talviaikaiset pysäköintijärjestelyt Sovitaan seuraavaksi talveksi tulevat liikennejärjestelyt (pysyvät ja kokeilut) sekä sovitaan, mitkä torit ja aukiot ovat käytettävissä asukaspysäköintiin talven aikana. Varmistetaan, että autohotellit ovat käytettävissä.	1.10.	Ylläpitoinsinöörit (liikenneinsinöörit, PAO)
7. Yhteyshenkilölistan päivitys Lista talvihoidon tuotannon ja valvonnan vastuuhenkilöistä alueittain sekä vastuualuekartta päivitetään tarvittaessa.	1.10.	Ylläpitoinsinööri
8. Talven lumitilanteen seuranta ja viikkopalaverit Vastuuhenkilö kutsuu talvihoidon viikkopalaverit ja seuraa talven lumitilanteen kehittymistä. Tarvittaessa vastuuhenkilö kutsuu kokoon erityistoimien käynnistämisestä päättävän ryhmän, tarkemmin varautumissuunnitelman luvussa 2.	Jatkuva seuranta talvella	Katukoordinaattori (ilmatieteenlaitos)
9. Palaute ja seuraavan talvikauden ToDo-lista Käydään sisäisen tuottajan (Stara) ja yksityisten urakoitsijoiden kanssa kuluneen talvikauden palautekeskustelut ja laaditaan ToDo-lista seuraavalle talvikaudelle.	31.5.	toimistopäällikkö

1.3 Kaupungin sisäinen tiedottaminen

Sen lisäksi, että ToDo-listan tehtävien tulokset ovat jatkuvasti nähtävissä kaupungin sisäisessä verkossa, jaetaan tulokset alla olevan listan mukaan sähköpostitse heti niiden päivitysten jälkeen.

Lumenvastaanottopaikkojen aukioloista ja niiden muutoksista tiedotetaan internet-sivuilla koko talven ajan.

Taulukko 2. Yhteyshenkilöistä ja tiedotettavat asiat

	Henkilö	Tiedotettavat ToDo-listan tehtävät
HKR		
HAO	Kaupungininsinööri	7
KPO	Osastopäällikkö	2,3,4,5,6,7
	Toimistopäällikkö	1,2,3,4,5,6,7
	Ylläpitoinisinöörit	1,2,3,4,5,6,7
PAO	Kunnallinen pysäköinnin valvoja	4,6,7
	Tiedottaja	2,3,4,5,6,7
	Asiakaspalvelupäällikkö	3,4,6,7
	Siirtopäällikkö	6,7
	Toimistopäällikkö	6,7
	Alueiden käyttöpäällikkö	6,7
	Alueiden valvontapäällikkö	3,4,5,6,7
KSV	Liikennesuunnittelupäällikkö	4,6,7
LSO	Liikenneinsinöörit	4,6,7
Stara	Yksikön johtaja	2,3,4,5,6,7
	Hoidon tuotantopäälliköt	2,3,4,6,7
	Hoidon työnjohtajat	2,3,4,6,7
Urakoitsijat	Vastaavat työnjohtajat	2,3,4,6,7
Muut sidosryhmät:		
• Kaupungin johto	Apulaiskaupungin johtaja	7
• HSL	Ryhmäpäällikkö	6,7
	Liikennesuunnittelija	6,7
• HKL-Infrapalvelut	Yksikönjohtaja	6,7
	Ratapäällikkö	7
• LIV	Osastopäällikkö	7
• Poliisi	Yhdyshenkilö	7
• Pelastuslaitos	Yhdyshenkilö	7
• ELY	Kunnossapidosta vastaavat	7

22.11.2013

2 VARAUTUMINEN RUNSAASEEN LUMENTULOON

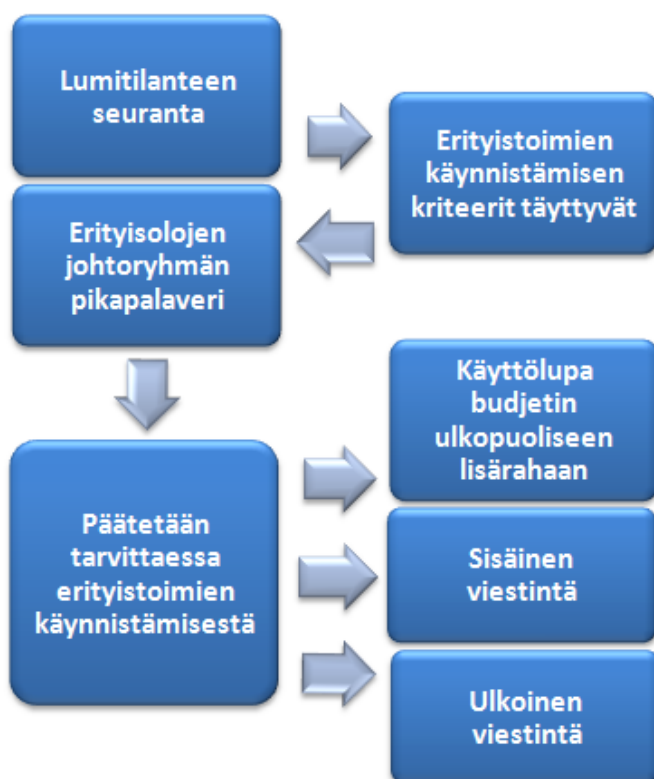
2.1 Lumenpaksuuden seuraaminen ja erityistoimien käynnistäminen

Talvihoidon erityistoimet tulevat ajankohtaisiksi, kun **katualueiden lumitilat ovat täyttyneet ja runsaat lumisateet edelleen jatkuvat** niin, ettei aiemmin aurattua lunta ehdiä normaalein talvihoitoresurssein poistaa.

Poikkeuksellisen lumitilanteen edellyttämien toimenpiteiden aloittamista on vakavasti harkittava ja päätöksen jälkeen aloitettava, jos **kaikki** seuraavat kriteerit täyttyvät tai ne täyttyvät riittävän varmojen ennusteiden mukaan:

1. lumen paksuus ylittää 35 senttimetriä **ja**
2. edellisten 14 päivän lumikertymä ylittää 35 cm **tai** 7 päivän lumikertymä ylittää 30 cm **ja**
3. 5 - 10 vuorokauden sään ennustetaan pysyvän pakkasella - lumi ei jakson aikana sula.

Ilmatieteenlaitos lähettää lumiseurantatiedot päivittäin lumen seurannan vastuuhenkilölle ja hänen sijais/varahenkilölleen. Jos edellytykset erityistoimien käynnistymiselle täyttyvät, kutsuu lumen seurannan vastuuhenkilö välittömästi kokoon erityisolojen johtoryhmän (ks. kohta 2.2), joka päättää harkintansa mukaan erityistoimien käynnistämisestä. Erityistoimet eivät kuulu normaaleihin ylläpidon sopimuksiin, joten aloituspäätös edellyttää myös **käyttöluvan budjetin ulkopuoliseen lisärahaan**. Käyttöluvan myöntää rakentamis- ja ympäristötoimen apulaiskaupunginjohtaja.

Kuva 2. Runsaaseen lumentuloon varautumisen prosessikaavio

22.11.2013

2.2 Erityistoimien johtaminen ja viestintä

Kun erityistoimet päätetään aloittaa, niitä johdetaan järjestelmällisesti ja joustavasti. Johtamista ja toimenpiteiden koordinoimista varten aktivoidaan episodin ajaksi johtoryhmä. Johtoryhmää johtaa kaupungininsinööri tai katu- ja puisto-osaston päällikkö. Johtoryhmään kuuluvat lisäksi ylläpitotoimiston päällikkö ja aluevastaavat sekä tiedottaja rakennusviraston viestintäyksiköstä.

Johtoryhmässä käsiteltäviä asioita ovat:

- tilanne ja töiden edistyminen katualueilla alueittain,
- lumen poistamisen ja vastaanoton tilanne paikoittain,
- työsuunnitelmat ja resurssitarve seuraavalle viikolle sääennusteet huomioon ottaen,
- viestintä (sisäinen ja ulkoinen, viikkotarkkuus).

Johtoryhmän tilannekatsauksista ja päätöksistä tehdään muistiot. Episodin päättymisen jälkeen tarvitaan muistioita myös toiminnan onnistumisen jälkianalyysissä ja kehittämisessä.

Katu- ja puisto-osaston osastopäällikkö informoi yleisten töiden lautakuntaa toimien etenemisestä.

2.3 Erityistoimet poikkeuksellisessa lumitilanteessa

2.3.1 Erityistoimien kohdistus

Erityistoimet ja lisäresurssit kohdistetaan ensisijaisesti kantakaupunkiin ja sen joukkoliikennekatujen liikenteen sujuvuuden turvaamiseen. Esikaupunkialueiden aluekeskuksissa käynnistetään erityistoimia samaan aikaan, mutta kantakaupunki on etusijalla. Myös esikaupunkialueilla toimet keskittyvät ensisijaisesti joukkoliikennereiteille.

Lunta kuljetetaan pois tärkeysjärjestyksessä, aluksi liikenteellisesti kriittisimmiltä alueilta. Kriittisyyteen vaikuttaa sairaaloiden, pelastusasemien ym. läheisyys ja kadun ylläpitoluokka. Lumen poistoa tehdään aina, kun avaraustyöt siihen antavat mahdollisuuden.

2.3.2 Pysäköintijärjestelyt ja pysäköintikieltojen asettaminen

Talvella käytettävät väliaikaiset pysäköintikiellot

Lisätään väliaikaisia liikennejärjestelyjä tarpeen mukaan. Tilapäiset pysäköintikieltomerkit edellyttävät palveluosaston luvan.

Torit ja aukiot pysäköintipaikkoina

Kantakaupunkiin perustettaville vara-alueille oikeutetaan pysäköimään autot, joissa on aluepysäköintitunnus. Lisäkilvellä osoitetaan tilapäisen pysäköinnin vara-alueen päättymisaika. Ennen talvikauden alkua päätetään, mitkä alueet varataan pysäköintiin talven ajaksi. Erityisolujen käynnistyessä tarkistetaan, mitkä torit ja aukiot olisivat lisäksi otettavissa käyttöön lisäpysäköintialueiksi. Lisäpysäköintipaikat on lueteltu liitteessä 6.

Rajatuilla alueilla annetaan pysäköintivirhemaksuja normaaliin tapaan. Aluetta valvotaan tehostetusti, jotta alueen pysäköintipaikkaa tarvitsevat asukkaat hyötyisivät pysäköintiolojen helpottumisesta. Pysäköinninvalvonnan kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

22.11.2013

2.3.3 Siirtokehotukset ja ajoneuvojen siirto

Siirtokehotuskylttejä käytetään tarpeen mukaan. Kiireellisissä tapauksissa ajoneuvoja siirretään harkinnan mukaan **ilman siirtokehotusmerkkiä**, jolloin siirron perusteena ovat tieliikennelain 27 § ja laki ajoneuvojen siirtämisestä 6 §.

Väliaikaisten siirtokehotusten käyttöä lisätään. Urakoitsija on lumen poistamisessa suunnitelmallinen ja tulevista siirtokehotuksista tiedotetaan asukkaille rakennusviraston verkkosivuilla. Johtoryhmä varmistaa lumenpoiston suunnitelmallisuuden.

2.3.4 Lumen auraus ja poistaminen

Harkinnan mukaan on mahdollista, että kantakaupungissa joudutaan kadut puhdistamaan kertaalleen kaupungin omalla kustannuksella. Katujen puhdistus ja lumenpoisto aloitetaan pää- ja joukkoliikennekaduista.

Kantakaupungin alueella palveluosaston tarkastajat valvovat tehostetusti kiinteistönomistajien lumenkuljetusvelvollisuuden toteutumista yhteistyössä poliisin kanssa.

Asuntokaduille aurataan alkuhätään n. 2,5-3 m leveä kuljettava väylä, jotta pelastustoimi pääsee tarvittaessa kohteelle. Asuntokatujen lumenpoisto aloitetaan vasta pääkatujen jälkeen, kun siihen on saatavissa resursseja. Pyritään varmistamaan, että esikaupunkialueilla niillä kaduilla, joilla on molemmin puolin jalkakäytävä, olisi edes toinen puoli käytössä.

2.3.5 Lisäresurssit

Lisämäärärahalla pyritään lisäämään urakoitsijoiden resursseja ja siten nopeuttamaan lumen poistoa kaduilta.